

samarbetsteamet

Nyhetsbrev till kommunerna och välfärdsområdena

I | 2023 februari

BILD: ISTOCK

**Förtroendemanna-
val i välfärdsområdena** Sida 9

**Förtroendemanna-
val i kommunerna** Sida 5

**Löneförhöjningar
våren 2023** Sida 4

**Kommunteamet är nu
Samarbetsteamet!** Sida 2

VILL DU?
VÅGAR DU?

BÖRJA MED NÅGONTING NYTT

**BLI
FÖRTROENDEMAN**

Vill du bli förtroendeman? Välkommen att följa arbetslivet från främsta plats!

FOSU:s förtroendemannaval har inletts i kommuner och välfärdsområden. Valet förrättas i februari–mars. Meddelanden om valet har publicerats och kandidater söks.

Vi på förbunden uppmuntrar dig att bli förtroendeman! Våra medlemmar behöver förtroendemen som representerar deras egen grupp. De behövs i både välfärdsområdena och i kommunerna. Förtroendemannen för in perspektivet från sitt eget yrkesområde i den lokala intressebevakningen. Därför är det viktigt att förtroendemännen kommer från olika yrken och olika arbetsplatser.

Systemet med förtroendemen tryggar arbetstagarnas intressen. När arbetsgivaren vet att arbetstagarna har stöd av förtroendemannen, fungerar samarbetet på arbetsplatsen vanligtvis bra.

I allmänhet är intresset för förtroendemannauppdrag inte stort, vilket leder till sämjeval, det vill säga att det finns lika många kandidater som det finns platser. Nu är alltså tid att komma med, om du är intresserad av uppdraget som förtroendeman!

Kommunförhandlingar om löneförhöjningar

Kommunavtalet som nåddes förra sommaren är bra. Vi minns alla den kritik avtalet fick. Den privata sektorn irriterades särskilt av den "automatik" för kommunsektorn enligt vilken exportbranschens löneförhöjningar överskrids med en procent. Detta skrevs in i kommunsektorns förlikningsförslag som en jämförelse av lönelösningen i tre kollektivavtal inom exportbranschen.

Exportbranscherna har börjat få sina avtal efter en trög inledning på förhandlingarna i början av året. Till följd av den ökade inflationen är löneförhöjningprocenterna inom exportbranscherna i teknik- och kemiindustrin av en annan storleksordning än i kommunavtalet förra sommaren.

Förhandlingar har nu inletts vid kommunsektorns bord om hur exportbranschernas högre löneförhöjningar också lyfter kommunsektorns löneförhöjningar. Enligt kommunavtalet påverkas storleken på 2023 och 2024 års löneförhöjningar av lösningarna inom exportbranscherna. Resultaten av förhandlingarna väntas i mars.

Kommunteamet → Samarbetsteamet

Sedan 2003 har vi publicerat Kommunteamet om aktuella frågor inom kommunsektorn. När några av kommunmedlemmarna flyttade över till välfärdsområdena från den 1 januari 2023 uppstod ett behov av gemensam kommunikation även inom denna sektor. Vi beslutade att gå samman och behandla frågor om båda sektorerna i den gemensamma bulletinen Samarbetsteamet. I framtiden kommer vi att utvärdera hur kommunikationen bäst kan förmedlas till våra medlemmar inom kommun- och välfärdsområdena.

Jaakko Korpisaari
förhandlingschef
Akavas Specialorganisationer

Kontaktpersoner för förbund, kommuner och välfärdsområden

Agronomförbundet

Outi Parikka, förhandlingschef
tfn (09) 2511 1642
outi.parikka@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavas Specialorganisationer

Välfärdsområden:

Elin Blomqvist-Valtonen,
chef för samhällsrelationer
tfn 040 775 3040
elin.blomqvist-valtonen@akavanerityisalat.fi

Kommuner:

Jaakko Korpisaari, förhandlingschef
tfn 0201 235 363
jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

DIFF – Ingenjörerna i Finland

Viktor Kock, verksamhetsledare
tfn. 040 585 0972
kansli@diff.fi
www.diff.fi

Finlands Arkitektförbund SAFA

Tapani Laurikainen, arbetslivsexpert
tfn (09) 2291 2208
tapani.lautikainen@tek.fi
www.safa.fi

Finlands Ekonomer

Veera Hellman, sakkunnig
tfn 050 3858 229
veera.hellman@ekonomit.fi
www.ekonomit.fi

Finlands Psykologförbund rf.

Katja Vähäkangas, föreningskoordinator
katja.vahakangas@psyli.fi
www.psyli.fi

Högskoleutbildade samhällsvetare

Petri Toiviainen, förhandlingschef
tfn 010 231 0354
petri.toiviainen@yhteiskunta-ala.fi
www.yhteiskunta-ala.fi

Juristiliitto – Juristförbundet

Petteri Kivela, förhandlingschef
tfn (09) 8561 0345, 041 458 0038
petteri.kivela@juristiliitto.fi
www.lakimiesliitto.fi

Natur-, miljö- och skogsvetareförbundet Loimu rf

Marjaana Kousa, jurist
tfn (09) 6226 8542
marjaana.kousa@loimu.fi
www.loimu.fi

Teknikens Akademikerförbund TEK

Tapani Laurikainen, arbetslivsexpert
tfn (09) 2291 2208
tapani.laurikainen@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomit

Harri Westerlund, specialsakkunnig
tfn 040 839 5909
harri.westerlund@tradenomi.fi
www.tradenomi.fi

Ansvarig redaktör: Akavas Specialorganisationer, Jaakko Korpisaari, tfn 0201 235 363, jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
Redaktionen för Kuntatiimi/Kommunteamet: Akavas Specialorganisationers kommunikation
Utkommer 2023: februari, juni, oktober, december
Adressändringar: Det egna medlemsförbundet www.kuntatiimi.fi

Strejker i februari – orolig arbetsmarknad inom privata sektorn

De övriga avtalsborden väntade på den lösning för arbetstagare inom teknologiindustrin som slutligen kom i februari. Avtalet återspeglas också i kommuner och välfärdsområden.

Att nå lösningar i kollektivavtalsförhandlingarna inom den privata sektorn har visat sig vara mycket utmanande i denna omgång. Visserligen inleddes förhandlingarna om lönelösningar inom olika sektorer redan i god tid efter sommarsemesterna 2022. Trots ihärdiga ansträngningar uppnåddes inga förhandlingsresultat under hösten och efter årsskiftet var flera nyckelbranscher inom exportsektorn tvungna att vända sig till riksförlikningsmännen.

Den främsta orsaken till den exceptionellt svåra oenigheten har varit den vilt skenande inflationen som har försvagat löntagarnas köpkraft under 2022 på ett aldrig tidigare skådat sätt.

Ett av avtalen fungerar som vägvisare

Arbetsgivarordningen inom den privata sektorn har varit exceptionellt stram i denna omgång. Ett specifikt kollektivavtal har blivit den tydliga vägvisaren för kollektivavtalsrundan: avtalet för anställda inom teknologiindustrin, som äntligen roddes iland i början av februari.

Detta avtal gäller personer som sysslar med grundläggande arbete i olika företag inom bland annat elektronik- och elindustrin, maskin- och metallproduktindustrin samt metallbearbetningsindustrin. Det förhandlas mellan Teknologiindustrins arbetsgivare rf och Industrifacket, som företräder arbetstagarna.

Det finns också två tjänstemannaavtal inom sektorn i fråga, av vilka Akava-an slutna YTN förhandlar om avtalen för de högre tjänstemännen, men avtalet för arbetstagarna prioriterades högre av arbetsgivaren.

Innan de nådde mållinjen fick vi alldeles i början av februari uppleva strejker i teknologiindustrin, vilka omfattade alla kategorier av arbetstagare i branschen (arbetstagare, tjänstemän och högre tjänstemän) i vissa nyckelföretag. Även om avtalet för arbetstagare roddes iland, hotas de högre Akava-an slutna tjänstemännen i skrivande stund (den 8 februari) av en ny strejk under senare hälften av februari.

De kollektivavtal som slutits av den privata sektorn (t.ex. teknologiindustrins kollektivavtal) spelar en viktig roll också när det gäller att fastställa storleken på lönejusteringarna 2023 för anställda i kommuner och välfärdsområden.

Staten, kyrkan och universiteten förhandlar

Den offentliga sektorn, bl.a. staten, kyrkan och universiteten, befinner sig också vid förhandlingsbordet i skrivande stund den 8 februari.

Fram till slutet av förra året verkade det som om de offentliga arbetsgivarna skulle vara villiga att ingå självständiga avtal, men tyvärr visade det sig efter årsskiftet att arbetsgivarna inte var beredda att ingå avtal före den privata sektorns lösningar.

När det gäller den offentliga sektorn visar staten vägen i detta skede och fortsätter sina förhandlingar. Det finns ett brådskande behov av att ingå avtal, till exempel på grund av det kommande riksdagsvalet. ■

Petri Toiviainen
förhandlingschef
Högskoleutbildade samhällsvetare

Löneförhöjningar våren 2023 – det finns mycket att förhandla om!

Kommunerna och välfärdsområdena förhandlar denna vår om allokeringen av löneförhöjningarna.

De avtal som ingicks inom kommunsektorn ifjol och förhöjningarna i det tillhörande löneprogrammet tillämpas på allvar 2023. Inför sommaren är det dags för en stor förhöjningskräll, då både de allmänna förhöjningarna och justeringspotterna delas ut i kommuner och välfärdsområden den 1 juni.

Löneförhöjningarna enligt kollektivavtalet är 1,9 procent. Den allmänna förhöjningen av allas löner är minst 1,5 procent och därtill kommer de lokalt förhandlade justeringspotterna som är 0,4 procent. Dessutom kommer det att ske förhöjningar i enlighet med löneprogrammet och de tillhörande lokala justeringspotterna på 1,2 procent kommer att förhandlas fram. De totala resurserna för löneförhöjning är alltså minst 3,1 procent.

Dessutom läggs ytterligare 1,5 procent för utveckling av lönesystemet till social- och hälsovårdsavtalet för välfärdsområdena. På så sätt uppgår den sammanlagda löneförhöjningspotten inom social- och hälsovårdsbranschen i välfärdsområdena till minst 4,6 procent.

De privata referenssektorerna påverkar

I år kan löneförhöjningarna enligt kollektivavtalet för kommuner och välfärdsområden bli ännu högre än 1,9 procent. Som tillägg till grundpottens förhöjningar på 1,9 procent i kollektivavtalen har man förhandlat fram en garantiklausul som är kopplad till den privata sektorns löneförhöjningar inom vissa referensbranscher. Om kostnadpåverkan av kollektivavtalen i referensbranscherna teknologiindustrin, den kemiska basindustrin samt bil- och transportbranschen överstiger höjningarna på 1,9 procent, kommer 70 procent av överskottet att läggas till den allmänna förhöjningen och 30 procent till den lokala potten.

Kommunerna och välfärdsområdena har nu inlett förhandlingar om hur löneförhöjningarna inom referensbranscherna kommer att påverka kommunernas och välfärdsområdenas avtal. Löneförhöjningarna inom kollektivavtalen för teknologiindustrin och den kemiska basindustrin var klart över 1,9 procent. Överskottet bör läggas till löneförhöjningarna i kommunernas och välfärdsområdenas avtal. Svårigheten ligger i hur effekten av de engångsersättningar som används av referensbranscherna ska lösas.

Mycket att förhandla om lokalt

Det finns nu mycket att förhandla om på lokal nivå. Den 1 juni fördelas kollektivavtalets lokala justeringspott, höjningar enligt löneprogrammet och i välfärdsområdena dessut-

om höjningar enligt social- och hälsovårdsavtalets löneprogram. Allokeringen av de olika potterna varierar något.

- Vid allokeringen av kollektivavtalets justeringspott är de främsta målsättningarna att trygga tillgången på personal, korrigera missförhållanden i de lokala lönerna samt stödja omorganisering av resultat- och produktivetsfrämjande funktioner och uppgifter.
- Syftet med löneprogrammet (utvecklingsprogrammet för lönestrukturer och lönesystem) är att förbättra konkurrenskraften för arbetsplatserna inom kommunal- och välfärdssektorn, tillgången på personal, arbetslivets kvalitet och effektiviteten i tjänsteproduktionen.
- Social- och hälsovårdsavtalets löneprogram allokeras till samordning av löner, utveckling av avlöningen och införande av lönesystem.

De ovannämnda noteringarna ger vägledning om var man ska börja i förhandlingarna. Det är viktigt att använda förhöjningarna till att höja lönenivån inom olika yrkesbranscher och att korrigera missförhållanden i avlöningen. Lönekonkurrenskraften och tillgången på personal i kommuner och välfärdsområden säkerställs genom konkurrenskraftiga löner.

Situationen blir kaotisk särskilt i välfärdsområdena eftersom man borde skapa sig en övergripande bild av situationen trots att välfärdsområdena knappt hunnit inleda sin verksamhet. Dessutom väljs nya förtroendemän till välfärdsområdena, som precis ska inleda sin mandatperiod. Huvudförtroendemännen måste erbjudas allt tänkbart stöd i de utmanande förhandlingarna, så att löneförhöjningarna i välfärdsområdena inte används till harmoniseringar, utan justeringspotterna verkligen betraktas som justeringspott.

Var själv aktiv!

Under denna spännande lönevår lönar det sig för arbetstagar i alla yrkesbranscher att vara aktiva. Kontakta din egen huvudförtroendemän, särskilt om han eller hon inte redan är bekant, och informera honom eller henne om yrkesgruppens lön och dess grunder, samt eventuella förändringar eller eftersläpningar i lönen under de senaste åren. Håll inte ditt ljus under en skäppa! ■

Katja Vähäkangas
föreningskoordinator
Finlands Psykologförbund

Kommunsektorns förtroendemannaval genomgår stora förändringar

Fler än 1 000 nya FOSU-förtroendeman väljs i vår i kommuner och samkommuner. Inom FOSU förbereder man sig redan för att ge en god utbildning åt både nybörjarna och dem som fortsätter i uppdraget.

Under innevarande vår ordnar kommunerna och samkommunerna förtroendemannaval för perioden 1.8.2023 – 31.7.2026.

Inom kommunsektorn har FOSU även efter välfärdsområdesreformen över 1 000 huvudförtroendeman och förtroendeman som arbetar för FOSU:s medlemmar och ser till att bestämmelserna i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet, såväl som i avtalen för undervisningspersonal och teknisk personal, uppfylls på arbetsplatserna. En del sköter fortfarande också intressebevakningen för läkaravtalet och social- och hälsovårdsavtalet.

Välfärdsområdesreformen innebar en betydande förändring för det kommunala området. Den påverkade de kommunala förtroendemännens ställning, eftersom en del av de personer som var representerade i kommunerna överfördes till en annan arbetsgivare i början av året. Över 80 procent av FOSU:s förtroendeman finns dock kvar i kommunerna.

Redan hösten 2022 inleddes vägledningen inför kommunsektorns förtroendemannaval, och ett omfattande webinarium hölls också i ämnet. Det finns dock fortfarande många frågor, eftersom valet omfattar cirka 350 arbetsgivare.

Den bästa utbildningen för de bästa arbetstagarerna

I vissa kommuner och samkommuner finns det gott om kandidater, men tyvärr finns det också kommuner där man inte har fått några kandidater. Då måste medlemmarnas intressebevakning ske via huvudförtroendemannen i en annan kommun.

Målet är att FOSU ska ha tillgång till de bästa arbetstagarerna som förtroendeman. Till styrkorna hos FOSU:s förtroendeman hör kompetens och att lära sig nya saker, vilket garanteras av en hög grundutbildning. Det är lätt att börja utbilda nya förtroendeman om de redan har kunskaperna för avtals- och lagtolkningar. Dessutom har utbildningen och de krävande arbetsuppgifterna gett förtroendemannen beredskap att tåla stress och att också i mycket kvistiga situationer nå den lösning som är bäst för medlemmarna.

I FOSU:s och medlemsföreningarnas enkäter har utbildningen ofta ansetts vara ett viktigt incitament för att bli förtroendeman och för att fortsätta i uppdraget. Vi ska bevara utbildningens nivå och om möjligt höja den ytterligare. FOSU:s kansli har tillsammans med medlemsförbunden satsat på att utveckla utbildningen och utbildningen betonas starkt i FOSU:s strategi.

Rätten att delta i utbildningen ingår i tjänste- och arbetskollektivavtalet. FOSU har kommit överens om den utbildningsmängd som vi vill ha med Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT. I år har sammanlagt över 6 100 dagar reserverats för förtroendemannautbildning för FOSU:s medlemmar i kommuner och välfärdsområden.

På basis av de diskussioner som förts och den utbildningsfeedback som getts inom FOSU:s utbildningsarbetsgrupp för kommunsektorn motsvarar utbildningen förväntningarna och har utvecklats så att den gynnar målgruppen så bra som möjligt. Nya utbildningsmetoder har införts och i och med coronan har i synnerhet beredskapen för distansutbildning förbättrats avsevärt. I Akavas förtroendemannabarometer kom det fram att den utbildning vi organiserar upplevs vara det mest positiva i förtroendemannauppgiften.

Lokala förhandlingar utlovas

Förtroendemannen är en del av samarbetssystemet och arbetar som förhandlare i olika förhandlingssituationer med arbetsgivaren. Det gällande avtalet och det tillhörande löneprogrammet kräver många lokala förhandlingar i både kommuner och samkommuner. I dessa förhandlingar fördelas en betydande del av lönepengarna till medlemmarna i FOSU. Också meningsskiljaktigheter som rör avtalen hör till arbetet men i allmänhet blir sakerna lösta via ett rådslag redan i början och arbetet fortsätter normalt, vilket är meningen med systemet.

Förtroendemannauppgifterna sköts på arbetstid

Genom avtal har vi försökt säkra att en förtroendeman kan handha sin uppgift så bra som möjligt utan att det orsakar extra arbete utöver den egentliga arbetsuppgiften.

Om det antal personer som representeras är tillräckligt stort, ges huvudförtroendemannen/förtroendemannen befrielse från de egentliga arbetsuppgifterna för skötandet av förtroendemannauppgifter. Utgångspunkten är att om det antal personer som representeras berättigar till en befrielse på minst två timmar beräkningsmässigt (lärarna har en egen avtalsbestämmelse), tas denna tid från andra arbetsuppgifter för skötandet av förtroendemannauppgifter. När antalet personer som representeras växer, ökas också befrielsen från de egentliga uppgifterna.

Enligt det nuvarande avtalet är det möjligt för förtroendeman

- demannen att inneha en förtroendeuppdrag på heltid om han eller hon har minst 525 personer att representera. I större arbetsenheter har FOSU sådana förtroendemen som helt har befriats från den egentliga tjänsteutövningen eller befattningen.

Vi gratulerar varmt alla ledamöter!

Här på FOSU:s kansli och i medlemsföreningarna inväntar vi resultatet av förtroendemannavalet och börjar förbereda utbildningen av nya förtroendemen och uppdateringen av informationen om de förtroendemen som fortsätter. Det är fint att vi engagerar nya människor i verksamheten, men det är också viktigt att så många som möjligt av dem som redan har erfarenhet av förtroendemannauppdraget fortsätter.

Vi vill tacka alla dem som eventuellt lämnar förtroendemannauppgiften för det viktiga arbete ni har utfört och gratulera alla de nya förtroendemen som väljs! ■

Jarmo Niskanen, organisationschef
Förhandlingsorganisationen för
offentliga sektorns utbildade FOSU

VILL DU?
VÅGAR DU?

BÖRJA MED NÅGONTING NYTT

BLI
FÖRTROENDEMAN

**Förtroendemannaval
i kommunerna**

före den 31 mars 2023 | www.juko.fi

Vill du bli förtroendeman för kommunen?

FOSU:s förtroendemannaval är på gång i kommunerna och samkommunerna. Valet förrättas i februari–mars. Just nu förbereder man valet och söker kandidater.

Före valet förhandlas ett förtroendemannavtal där man kommer överens om antalet förtroendemen samt deras verksamhetsområden och tidsanvändning. Den nya förtroendemannaperioden inleds 1.8.2023 och slutar 31.7.2026.

Är du intresserad av FOSU:s förtroendemannauppdrag?

- Diskutera FOSU:s förtroendemannaval med dina kollegor.
- Har er yrkesgrupp en egen förtroendeman? Finns det intresserade kandidater?
- Vill du bli förtroendeman?
- Ta reda på om din yrkesgrupp har en förtroendemannapost inom FOSU. FOSU:s förtroendemen och huvudförtroendeman känner till de olika förtroendemannaposterna. Kontakta FOSU:s huvudförtroendeman och anmäl ditt intresse för förtroendemannaposten.

Som förtroendeman får du

- Använda din arbetstid till förmån för din arbetsgemenskap. Förtroendemannauppgifterna utförs på arbetstid.
- Chanser och möjligheter att påverka.
- Bra utbildning av förbundet.
- Möjlighet att nätverka med förtroendemen i din egen bransch och andra förbund.
- Hjälpen och rådet från förbundets jurister och experter för att lösa frågor som rör din arbetsplats.
- Stöd från den lokala samarbetsgruppen för förhandlingsorganisationen FOSU:s förtroendemen.
- Ett starkare uppsägningsskydd.

Förtroendemannens stöd

- Du får en utbildning i förtroendemannens uppgifter.
- Du kan delta i utbildningarna under arbetstiden.
- Förbundets byrå ger dig hjälp och stöd.
- Den lokala samarbetsgruppen för FOSU:s förtroendemen stöder och uppmuntrar dig.

Be representanten för ditt förbund om anvisningar om du har några frågor vad gäller förtroendemannavalet.

Varför är förtroendemannen viktig, Martin Hausen?

Martin Hausen (Akavas Specialorganisationer/Språkexperter rf) är översättare och förtroendeman i Esbo stads koncernförvaltning. Vi pratade med honom om förtroendemannens roll i arbetslivet och samhället.

Var arbetar du som förtroendeman?

Jag arbetar som förtroendeman i Esbo stads koncernförvaltning. Till mitt yrke är jag översättare. Jag har varit förtroendeman i 15 år och representerar dussintals anställda.

Varför blev du förtroendeman?

Jag blev förtroendeman för att jag ville vara till nytta. Uppdraget ger också trevlig omväxling i mitt eget arbete och jag får också användbar information om arbetslivet. Det är trevligt att vara förtroendeman.

Varför är förtroendemannen viktig för anställda och arbetsgemenskapen?

För anställda kan vi hjälpa till i frågor som rör kollektivavtal. Vi löser tvister mellan arbetsgivaren och arbetstagarerna, men vi står alltid på arbetstagarernas sida. Förtroendemannens blotta existens fungerar som en vakthund för arbetsgivaren. När arbetsgivaren vet att arbetstagarerna har stöd av förtroendemannen, agerar arbetsgivaren vanligtvis på ett sakligt sätt.

Vilken är förtroendemannens roll i arbetslivet som helhet?

När det finns många förtroendemen måste kollektivavtalen tas på allvar i arbetslivet. Vi kan också observera vilka slags brister det finns i avtalen och föra våra iakttagelser vidare till förbundet och föreslå korrigeringar. Förtroendemannen ska dock undvika politik. Förtroendet är starkt kopplat till fokus på sakfrågor och ingripande i brister på den egna arbetsplatsen.

För vem rekommenderar du kandidatur i valet?

Det är bra om man har en diplomatisk natur och försöker hitta lösningar på problem. Förtroendemannen behöver kunna förhandla och presentera fungerande lösningar för att komma vidare. En förtroendeman behöver inte ha erfarenhet av liknande arbete. Du kan också börja som viceförtroendeman, så att du kan bekanta dig med uppgiften och lära dig i en grupp.

En förtroendeman får använda 1,5 timmar per vecka för uppgiften. Det passar mig bra, till exempel. Jag tycker om mitt jobb. Kandidaten behöver alltså inte ge upp någonting!

Hur räcker din tid till för förtroendemannauppgiften, Mirikka Kallio?

Mirikka Kallio (Akavas Specialorganisationer/Muesifackförbundet MAL rf) är amanuens och förtroendeman på Kotka stad. Hon förklarade för oss hur mycket tid uppdraget som förtroendeman kräver och hur mycket arbetstid man får använda för denna uppgift.

Var arbetar du som förtroendeman?

Jag jobbar på Kotka stad, på Kymenlaakso museum. Jag representerar ett trettio-tal anställda som tillhör medlemsföreningarna i Akavas Specialorganisationer.

Varför blev du förtroendeman?

Jag började som viceförtroendeman 2015. Den dåvarande huvudförtroendemannen lockade mig med och lovade att jag som viceförtroendeman inte ännu skulle ha så mycket ansvar. Men jag blev intresserad av uppdraget och 2019 började jag som förtroendeman.

Hur räcker din tid till för förtroendemannauppgiften?

Tiden räcker bra till och man behöver inte göra detta på fritiden. Kommunsektorns allmänna tjänste- och arbetskollektivavtal AKTA definierar hur mycket arbetstid en huvudförtroendeman och förtroendemän får använda för förtroendemannauppgiften. Själv sköter jag uppdraget vid sidan av det egna arbetet. Arbetstid får användas för att träffa människor och för utbildning som anordnas av förbundet.

Vår huvudförtroendeman har tre arbetsdagar i veckan för att utföra sina uppgifter.

Vilka uppgifter sätter en förtroendeman sin tid på?

Vi brukar hålla ett möte med huvudförtroendemannen och de fem förtroendemännen en gång i månaden. Vi går igenom aktuella frågor och diskuterar frågor som rör till exempel arbetstidspraxis, lönetillägg och semester – saker som är viktiga för vanliga arbetstagare. Jag deltar också minst en gång om året i någon utbildning som ökar mina färdigheter som förtroendeman. En del av tiden går också åt till att förmedla information.

För vem rekommenderar du kandidatur i valet?

Alla kan göra det här jobbet med hjälp av sin egen personlighet. Du behöver inte gå fram hårt och strikt, det finns många sätt att göra saker. Naturligtvis måste du stå på dig när du vet hur saker ligger till. Den kunskap som krävs för uppgiften får du under utbildningen och i det praktiska arbetet. Jag rekommenderar också uppdraget till dem som vill lära sig att lösa meningsskiljaktigheter och upprätthålla arbetsfred. ■

En ny era av intressebevakning inleddes i välfärdsområdena

I välfärdsområdena ordnas nu ett förtroendemannaval som är större än någonsin tidigare. Det påverkar flera tusen FOSU-medlemmar, som ska få ett starkt och omfattande intressebevakningssystem.

DE förtroendemän som har flyttat från kommunerna till välfärdsområdena har under lång tid arbetat outtröttligt till förmån för dem de representerar. Mitt i allt detta nya ordnas inom mars ett förtroendemannaval som är större än någonsin tidigare i välfärdsområdena. De nya välfärdsområdena har flera tusen FOSU-medlemmar som ska få en stark och omfattande intressebevakning.

Arbetet utförs genom samarbete med förtroendemän i välfärdsområdena samt med hjälp av förbunden och FOSU:s kansli. Målet är att attrahera nya förtroendemän vid sidan av de mer erfarna veteranerna.

Följ därför din egen arbetsgivares intranät eller andra anslagstavlor om FOSU:s förtroendemannaval. Tveka inte att kontakta områdets huvudförtroendemän eller valkommittén för att anmäla ditt intresse för att ställa upp som kandidat.

Upp till 600 förtroendemän

Nästan 600 FOSU-förtroendemän flyttade från kommunerna till välfärdsområdena vid årsskiftet, varav de flesta förhoppningsvis också kommer att ställa upp för en period till i förtroendemannalet. Men utöver dem behöver vi också nya kompetenta och ansvarsfulla FOSU-förtroendemän som är villiga att lära sig nytt.

På grund av medlemmarnas varierande yrkesbranscher skulle det vara bra om vi fick egna huvudförtroendemän för alla avtalsbranscher samt tillräckligt många förtroendemän både geografiskt och enligt bransch.

FOSU:s förtroendemän väljs för perioden 1.4.2023–31.12.2025 inom välfärdsområdena.

Liksom inom andra sektorer erbjuder FOSU med sina medlemsförbund en utmärkt utbildning, utsiktsplatser och nätverk för förtroendemännen inom välfärdsområdena.

FOSU:s övergripande närvaro vid förhandlingsborden

Den största företagsöverlåtelsen i vårt lands historia ägde rum från kommunerna till välfärdsområdena den 1 januari 2023. Reformen har förberetts i flera år genom flera olika regeringars lagstiftningsprojekt och den slutgiltiga modellen omfattar överföring av social- och hälsovårdssektorn och räddningsväsendet till de nya välfärdsområdena.

Detta markerade också början på en ny era för FOSU:s intressebevakning, då cirka 40 000 FOSU-medlemmar inom social- och socialvården samt dess stödtjänster har börjat arbeta för nya arbetsgivare.

Anställningsvillkoren för de flyttande medlemmarna tryggades vid företagsöverlåtelsen, och FOSU kommer även i fortsättningen att vara en stark förhandlare i Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT:s förhandlingar för välfärdsområdena.

De tjänste- och arbetskollektivavtal som förhandlats fram av KT och huvudavtalsorganisationerna (FOSU, JAU, Sote rf) omfattar också noteringar som kräver lokal intressebevakning. I lönelösningen ingår bland annat lokalt förhandlade justeringspotter som förhandlas fram av FOSU-förtroendemännen.

Grattis till de som väljs!

Hörnstenarna i FOSU:s verksamhet är förtroendemän, som på sina egna arbetsplatser representerar FOSU-medlemmarnas närmaste intressebevakning.

Grattis till alla som väljs in i välfärdsområdenas förtroendemannaval. Vi ses på utbildningen! ■

Minna Holm
förhandlingschef
Förhandlingsorganisationen för
offentliga sektorns utbildade FOSU

Vill du bli förtroendeman för välfärdsområdet?

FOSU:s förtroendemannaval är på gång i välfärdsområdena. Valet förrättas i februari–mars. Just nu förbereder man valet och söker kandidater.

De förtroendemen som övergår från kommunerna och samkommunerna till välfärdsområdena fortsätter med sina förtroendemannauppdrag fram till den 31 mars 2023. Dessa förtroendemen förhandlar fram ett förtroendemannaavtal med arbetsgivaren. I avtalet kommer man överens om antalet förtroendemen, deras verksamhetsområden och tidsanvändning.

Den nya förtroendemanna-perioden inleds den 1 april 2023 och slutar den 31 december 2025.

Är du intresserad av FOSU:s förtroendemannauppdrag?

- Diskutera FOSU:s förtroendemannaval med dina kollegor. Har er yrkesgrupp en egen förtroendeman? Finns det intresserade kandidater? Vill du bli förtroendeman?
- Ta reda på om din yrkesgrupp har en förtroendemanna-post inom FOSU. FOSU:s förtroendemen och huvudförtroendeman känner till de olika förtroendemanna-posterna.
- Kontakta FOSU:s huvudförtroendeman och anmäl ditt intresse för förtroendemanna-posten.

Som förtroendeman får du

- Använda din arbetstid till förmån för din arbetsgemenskap. Förtroendemannauppgifterna utförs på arbetstid.
- Chanser och möjligheter att påverka.
- Bra utbildning av förbundet.
- Möjlighet att nätverka med förtroendemen i din egen bransch och andra förbund.
- Hjälp och råd från förbundets jurister och experter för att lösa frågor som rör din arbetsplats.
- Stöd från den lokala samarbetsgruppen för förhandlingsorganisationen FOSU:s förtroendemen.
- Ett starkare uppsägningsskydd.

Förtroendemannens stöd

- Du får en utbildning i förtroendemannens uppgifter.
- Du kan delta i utbildningarna under arbetstiden.
- Förbundets byrå ger dig hjälp och stöd.
- Den lokala samarbetsgruppen för FOSU:s förtroendemen stöder och uppmuntrar dig.

Be representanten för ditt förbund om anvisningar om du har några frågor vad gäller förtroendemanna-valet.

VILL DU?
VÅGAR DU?

BÖRJA MED NÅGONTING NYTT

**BLI
FÖRTROENDEMAN**

**Förtroendemannaval
i välfärdsområdena**

före den 31 mars 2023 | www.juko.fi

BILD: ISTOCK

Förtroendemannen – vardagens hjälte!

Medan vi experter från FOSU och förbunden arbetar hårt för medlemmarna vid förhandlingsborden, i arbetsgruppsmöten och via medlemskontakter, arbetar våra förtroendemen hårt varje dag på sina egna arbetsplatser för medlemmarna.

Vilka problem man än står inför på arbetsplatsen är förtroendemannen den person som en medlem ofta kontaktar först – direkt efter sin egen chef eller personalförvaltningen.

En förtroendeman hjälper en medlem i både små och stora frågor. Förtroendemannen står vid de anställdas sida samtidigt som han eller hon undersöker och förhandlar med arbetsgivaren om lokalt överenskomna förmåner.

Välfärdsområdena inledde sin verksamhet vid årsskiftet. Det innebär att cirka 200 000 arbetstagare har fått en ny arbetsgivare. Många saker är fortfarande oavgjorda, många saker är fortfarande oklara och de framtida anställningsvillkoren är fortfarande under förhandling. I dessa förändringar och inför allt det nya är förtroendemannens roll ännu viktigare.

Vi behöver förtroendemen inte bara från social- och hälsovårdsbranscherna utan också representanter för förvaltningen och stödfunktionerna, så att alla har någon att vända sig till.

Förtroendemannen förmedlar också medlemmarnas budskap från arbetsplatsen till förbunden och förhandlingsorganisationen – på så sätt förmedlas ärenden både lokalt och till de nationella avtalsborden.

Vill du bli nästa vardagshjälte?

Vi på förbunden och vår förhandlingsorganisation FOSU utbildar dig för den kommande uppgiften och du behöver inte klara allting ensam. Det orubbliga stödet från andra förtroendemen och förbundet hjälper dig på vägen. Ställ upp som kandidat i förtroendemanna-valet! ■

Elin Blomqvist-Valtonen
chef för samhällsrelationer
Akavas Specialorganisationer

Vilka förändringar syntes på arbetsplatsen när välfärdsområdena drog igång, Jenni Alitalo?

Jenni Alitalo (Akavas Specialorganisationer/Kommunala specialister – KUMULA ry) är farmaceut och viceförtroendeman för Södra Karelens välfärdsområde. Hon berättade hur starten av välfärdsområdena syns i intressebevakningen.

Var arbetar du som förtroendeman?

Jag jobbar för Södra Karelens välfärdsområde. Jag är vicehuvudförtroendeman för FOSU och representerar ca 600 anställda. Vid årsskiftet 2023 bildade Eksote och Södra Karelens räddningsverk ett nytt välfärdsområde för Södra Karelens, så även jag fick en ny arbetsgivare.

Hur blev du förtroendeman?

Att ta hand om gemensamma saker har länge varit viktigt för mig. Jag har deltagit i verksamheten sedan 2011, först som viceförtroendeman och sedan som förtroendeman. Sedan 2015 har jag varit vicehuvudförtroendeman för Södra Karelens social- och hälsovårds samkommun Eksote. Jag lockades med i verksamheten av en förtroendeman som jag kände.

Hur kommer starten för välfärdsområdena att synas på er arbetsplats?

För oss är förändringen inte särskilt stor, eftersom Eksote har funnits sedan 2010, och räddningsväsendet har också hört till landskapet. Nu har bara dessa två organisationer gått samman. I en del välfärdsområden är situationen mycket annorlunda. I Egentliga Finland gick till exempel fler än 20 organisationer samman. Att kombinera olika verksamhets-sätt, riktlinjer och kulturer kommer att kräva tid och arbete.

Vilka utmaningar står förtroendemannen inför i de nya välfärdsområdena?

Harmoniseringen av löner och förhandlingarna om nya lönesystem är stora saker som kommer att sysselsätta förtroendemännen under den kommande mandatperioden. Under en kort tid kan man få olika lön för samma arbete, och det väcker säkert frågor. Nya strukturer behöver också skapas för förtroendemannaverksamheten när organisationerna slogs samman.

Finns det något du oroar dig för med förändringen?

Hos oss ser man med tillförsikt på framtiden. Naturligtvis funderar jag på hur allt utvecklingsarbete ska skötas om redan det egna arbetet utförs med knappa resurser. Det kommer att ske förändringar i servicenätverket inom välfärdsområdena och många människors arbetsplatser kommer att förändras. Även om det finns tillräckligt med arbete för alla och förändringen är bra, kräver övergångsperioden mycket av de anställda. Jag tror att det kommer att finnas mycket arbete för förtroendemännen.

För vem rekommenderar du kandidatur i valet?

En förtroendeman blir aldrig riktigt färdig, så det är viktigt att vilja lära sig nya saker och ha ett intresse för gemensamma saker. En förtroendeman är också en representant för sitt eget yrkesområde som främjar förståelse för den egna branschen i den lokala intressebevakningen. Därför är det viktigt att vi kommer från olika yrken och olika arbetsplatser. ■